

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO
Zagreb, Gajeva 30 a

Broj: KR-DO-1939/2024
Zagreb, 19. studenoga 2024.

Na temelju članka 8. Zakona o provedbi Uredbe Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačanje suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja (EPPO) („Narodne novine“ broj 146/2020, dalje u tekstu: Zakon) u vezi članka 25. stavka 6. Uredbe Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačanje suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja (EPPO) (dalje u tekstu: Uredba), u predmetu rješavanja sukoba nadležnosti između Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta i Ureda europskog javnog tužitelja, a povodom prijedloga Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, broj... od 15. studenog 2024., Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske Ivan Turudić, univ.spec.crim., 19. studenog 2024.,

o d l u č i o j e

- I. Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta nadležan je za postupanje u istražnom predmetu pokrenutom rješenjem o provođenju istrage Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, broj ... od 15. studenog 2024. protiv okrivljenog ... i drugih zbog kaznenih djela iz čl. 291. stavka 2. u vezi sa stavkom 1. Kaznenog zakona („Narodne novine“ broj 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17., 118/18., 126/19., 84/21., 114/22., 114/23. i 36/24., dalje: KZ/11.) i drugih i rješenjem o provođenju istrage Ureda europskog javnog tužitelja, broj ... od 15. studenog 2024. protiv osam fizičkih i dvije pravne osobe zbog kaznenih djela primanja i davanja mita, zlouporabe položaja i ovlasti, te pranja novca, povezanih s javnim nabavama medicinskih uređaja u hrvatskim bolničkim ustanovama.
- II. Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta nastavit će istragu pokrenutu rješenjima o provođenju istrage iz točke I.

O b r a z l o ž e n j e

Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (dalje u tekstu: Ured) je na temelju članka 8. Zakona u vezi članka 25. stavka 6. Uredbe Glavnom državnom odvjetniku Republike Hrvatske podnio prijedlog, broj ... od 15. studenog 2024. za rješavanje sukoba nadležnosti s Uredom europskog javnog tužitelja, u kojem predlaže da Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske donese odluku kojom će utvrditi da je Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta stvarno nadležan za postupanje u istražnom predmetu u povodu rješenja o provođenju istrage Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog i rješenja Ureda europskog javnog tužitelja, pobliže opisanih u točki I. izreke.

Iz obrazloženja navedenog prijedloga proizlazi da je na temelju rezultata izvida koje je samostalno proveo, Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta donio rješenje o provođenju istrage, broj ... od 15. studenoga 2024. protiv okrivljenog ... zbog osnovane sumnje na počinjenje kaznenih djela zlouporabe položaja i ovlasti u sastavu zločinačkog udruženja iz članka 291. stavka 2. u vezi sa stavkom 1. i člankom 329. stavkom 1. točkom 4. i člankom 52. stavkom 1. KZ/11., trgovanja utjecajem u sastavu zločinačkog udruženja iz čl. 295. stavka 1. u vezi člankom 329. stavkom 1. točkom 2. KZ/11., okrivljenog ... zbog kaznenih djela primanja mita u sastavu zločinačkog udruženja iz članka 293. stavka 1. u vezi s člankom 329. stavkom 1. točkom 4. KZ/11. i poticanja na nezakonito pogodovanje u sastavu zločinačkog udruženja iz članka 292. stavka 1. u vezi s člankom 329. stavkom 1. točkom 2. i člankom 37. stavkom 1. KZ/11., a okrivljenog ... zbog kaznenih djela davanja mita u sastavu zločinačkog udruženja iz članka 294. stavka 1. u vezi s člankom 329. stavkom 1. točkom 3. i člankom 52. stavkom 1. KZ/11. i poticanja na nezakonito pogodovanje u sastavu zločinačkog udruženja iz članka 292. stavka 1. u vezi s člankom 329. stavkom 1. točkom 2. i člankom 37. stavkom 1. KZ/11., a u odnosu na pravne osobe okrivljeno trgovačko društvo ... zbog kaznenih djela davanja mita iz članka 294. stavka 1. KZ/11. i poticanja na nezakonito pogodovanje iz članka 292. stavka 1. u vezi s člankom 37. KZ/11., te okrivljenu ustanovu ... zbog kaznenog djela primanja mita iz članka 293. stavka 1. KZ/11., sve u sastavu zločinačkog udruženja, a sve u vezi s člankom 3. stavkom 1. Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela („Narodne novine“ broj 151/03., 110/07., 45/11., 143/12., 114/22. i 114/23.)

Naime, postoji osnovana sumnja da su se, u razdoblju od sredine 2022. do kraja 2023. godine, u zajedničko djelovanje povezali okrivljeni ..., kao ministar zdravstva Republike Hrvatske, okrivljeni ..., predstojnik ... te istovremeno član uprave i stvarni voditelj poslovanja okrivljene ustanove ... i okrivljeni ..., direktor okrivljenog trgovačkog društva ..., s ciljem plasiranja i prodaje medicinskih uređaja austrijskog proizvođača ... koje je prodavalo okrivljeno trgovačko društvo čija je odgovorna osoba okrivljeni ..., bolničkim ustanovama u državnom vlasništvu u postupcima javne nabave u kojima će tražene tehničke karakteristike biti prilagođene karakteristikama medicinskih uređaja upravo tog proizvođača po cijenama znatno većim od tržišnih. Stoga je okrivljeni ..., koristeći se autoritetom ministra zdravstva koji je izravno nadređen ravnateljima bolničkih ustanova u državnom vlasništvu, tražio da isti organiziraju sastanke s okrivljenim ... kako bi osigurao dobivanje poslova njegovom društvu, te je tijekom pripreme postupaka javne nabave za koje je zainteresiran bio okrivljeni ..., znajući da se radi o novčanim iznosima koji znatno premašuju tržišnu vrijednost medicinskih

uređaja, svojim odlukama osiguravao potrebna novčana sredstva iz Državnog proračuna Republike Hrvatske budući da ista nisu bila predviđena godišnjim planom nabave bolničkih ustanova. Okrivljeni ... je po uputama okrivljenog ... sastavio tehničke specifikacije u potpunosti prilagođene karakteristikama ovih medicinskih uređaja koji će biti predmetom javne nabave u ..., te osigurao da istovjetne tehničke karakteristike budu uvjet i u postupcima javne nabave drugih medicinskih ustanova kojima će okrivljeni ... dostavljati svoje ponude, a zauzvrat mu je kao nagradu okrivljeni ... u srpnju 2022. godine u privatnu okrivljenu ustanovu ..., bez naplate na korištenje isporučio robotski mikroskop. U skladu s planom zločinačkog udruženja u svibnju 2022. godine realizirana je kupnja robotskog mikroskopa za ... u iznosu od 456.234,65 eura. Robotski mikroskop je na isti način, u listopadu 2022. godine kupio ... po cijeni od 464.363,93 eura, a u svibnju 2023. godine ... po cijeni od 487.500,00 eura, dok je ravnatelj ..., nakon što je na traženje okrivljenog ... održao više sastanaka s okrivljenim ..., odbio nabavu ponuđenih mu uređaja jer isti nisu kvalitetom odgovarali potrebama KB-a, a u prvoj polovici studenoga 2023. godine okrivljeni ... je tijekom prezentacije uređaja za robotsku kirurgiju u ..., predstojniku ... ponudio iznos od 100.000,00 eura kako bi u budućem postupku javne nabave poduzeo sve potrebne radnje i osigurao da se sklopi ugovor s njegovim društvom, što je ovaj odmah odbio. Na opisani način su okrivljenici ..., ... i ... okrivljenom trgovačkom društvu ... osigurali dobivanje poslova ukupne vrijednosti 1.408.098,58 eura, dok su na razlici između stvarne tržišne cijene robotskih mikroskopa i kupoprodajne cijene, trgovačkom društvu čija je odgovorna osoba okrivljeni ... na štetu Državnog proračuna pribavili nepripadnu materijalnu dobit od najmanje 494.518,58 eura, dok je okrivljenoj ustanovi ... pribavljena nepripadna materijalna dobit besplatnom uporabom i korištenjem robotskog mikroskopa.

U svom prijedlogu Ured navodi da se u konkretnom slučaju inkriminiraju protupravna postupanja okrivljenika u odnosu na pet zdravstvenih ustanova u državnom vlasništvu, a kojim postupanjem je iz Državnog proračuna Republike Hrvatske isplaćen iznos od 1.408.098,58 eura.

Nadalje se u prijedlogu Ureda ističe da provedenim izvidima nije utvrđeno da bi došlo do realizacije nabave sustava za robotsku kirurgiju za potrebe ... jer je takav prijedlog ravnatelj odbio, kao i ... jer je predstojnik ... odbio iznos od 100 tisuća eura koji mu je ponudio okrivljeni ... kako bi poduzeo sve potrebne radnje i osigurao u budućem postupku javne nabave da okrivljeno trgovačko društvo ..., u kojem je okrivljeni ... odgovorna osoba, u budućnosti sklopi ugovor o nabavi navedenog sustava.

U prijedlogu se navodi i da je tijekom izvida prema podacima Ministarstva financija utvrđeno da su inkriminirane javne nabave u ..., ... i ... financirane iz Državnog proračuna Republike Hrvatske, dok su sredstva za buduću javnu nabavu u ... osigurana dijelom iz Državnog proračuna, a dijelom iz europskih fondova.

Nadalje se navodi da je 15. studenog 2024. prilikom uručenja naloga za pretragu Županijskog suda u Zagrebu policijskim službenicima, Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta obaviješten da policijski službenici s Uredom europskog javnog tužitelja provode kriminalističko istraživanje u predmetu koji se činjenično i u odnosu na pojedine osumnjičene osobe podudara s rezultatima izvida koje je samostalno proveo Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta i ishodio

naloge suda za provođenje dokaznih radnji pretrage. Izvršenim provjerama u upisnicima i evidencijama utvrđeno je da Ured nije zaprimio obavijest Ureda europskog javnog tužitelja da u radu imaju predmet koji bi se odnosio na podudaran meritum, pa je upućen dopis Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske s prijedlogom da se od Ureda europskog javnog tužitelja zatraži dostava izvješća i cjeloviti spis predmeta radi daljnjeg postupanja.

Ured europskog javnog tužitelja u Zagrebu je istog dana putem medija objavio kako je 15. studenog 2024. pokrenuo istragu protiv osam fizičkih osoba, uključujući ministra zdravstva i odgovorne osobe dviju zagrebačkih bolničkih ustanova, te dvije pravne osobe zbog postojanja osnovane sumnje da su počinili kaznena djela primanja i davanja mita, zlouporabe položaja i ovlasti, te pranja novca.

U medijskim objavama koje su u vezi predmeta istrage Ureda europskog javnog tužitelja jedini izvor saznanja za nacionalna tijela, konkretno Državno odvjetništvo Republike Hrvatske i Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, Ured europskog javnog tužitelja navodi kako postoji osnovana sumnja da je, u razdoblju od lipnja 2022. do studenog 2024. godine, prvoosumnjichenik, kao voditelj zločinačkog udruženja, povezao u zajedničko djelovanje četvero drugih članova zločinačkog udruženja, s ciljem pribavljanja nepripadne imovinske koristi za dva trgovačka društva u kojima su osumnjičenici bili odgovorne osobe i stvarni voditelji poslovanja. Svrha njihovog kriminalnog djelovanja je bila osigurati da jedno od ovih trgovačkih društava bude izabrano za prodaju medicinskih robotskih uređaja bolničkim ustanovama na području Republike Hrvatske, a što su ostvarivali davanjem i obećanjem davanja novčanih nagrada relevantnim dionicima sustava javnog zdravstva u zamjenu za osiguravanje financiranja nabava ovih uređaja po neosnovano uvećanim cijenama. Osnovano se sumnja da su dali ili obećali dati nagrade za manipulacije postupcima javne nabave kako bi osigurali isključenje tržišnog natjecanja u korist osumnjičenog trgovačkog društva, izradom tehničke dokumentacije koja je uključivala tehničke specifikacije medicinskih robotskih uređaja koje je samo ovo osumnjičeno trgovačko društvo moglo zadovoljiti. Drugi osumnjičenici su nudili i predavali mito relevantnim dionicima sustava javnog zdravstva, uključujući i ministru zdravstva i odgovornim osobama više bolničkih ustanova na području Republike Hrvatske, kako bi poduzimali radnje pogodovanja vezano za zaključivanje ugovora za projekte bolničkih ustanova uključene u hrvatski “Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021 – 2026”, financiran iz proračuna Europske unije u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost, ali i za druge projekte financirane iz Državnog proračuna Republike Hrvatske. Osnovano se sumnja da su osumnjičenici, u najmanje četiri navrata, poduzeli radnje radi osiguranja plasmana medicinskih robotskih uređaja osumnjičenog trgovačkog društva. U slučaju ..., nabava u okviru projekta “Nabava sustava za robotsku kirurgiju”, procijenjene vrijednosti 4.850.000,00 EUR-a i u cijelosti financiranog iz proračuna Europske unije, nije dodijeljena osumnjičenom trgovačkom društvu, usprkos mitu ponuđenom odgovornoj osobi u okviru ove bolnice i činjenici da je ministru zdravstva obećana novčana nagrada u zamjenu za pogodovanje osumnjičenom trgovačkom društvu. Obzirom je odgovorna osoba u okviru bolnice odbila ponuđeno mito, u navedenom slučaju nije došlo do stjecanja nepripadne imovinske koristi na štetu proračuna Europske unije. U preostala tri slučaja, riječ je o nabavi operacijskih mikroskopa za potrebe ..., ... i U sva tri slučaja, postoji osnovana sumnja da je ministar zdravstva, u zamjenu za primljeno mito, izdavao odobrenja za nabavu ovih operacijskih mikroskopa po neosnovano uvećanim cijenama, te osigurao sredstva za financiranje javne nabave. S druge strane, odgovorne osobe navedenih bolničkih ustanova u

Zagrebu, su u zamjenu za primljeno mito izrađivale dokumentaciju o nabavi prema tehničkim specifikacijama proizvoda koje je na području Republike Hrvatske distribuiralo jedino osumnjičeno trgovačko društvo, a operacijski mikroskopi su kupljeni za cijenu koja je neosnovano uvećana za 619.582,64 EUR-a, na štetu Državnog proračuna Republike Hrvatske. S ciljem da prikriju tragove stjecanja nepripadne imovinske koristi, članovi zločinačkog udruženja su u ime drugog osumnjičenog društva izdavali račune s nevjerođostojnim sadržajem kako bi stvorili privid da je nepripadna imovinska korist osnovano i na zakonit način doznačena na račun tog osumnjičenog trgovačkog društva.

Nakon iznošenja činjenica Ured svoj prijedlog za rješavanje sukoba nadležnosti obrazlaže detaljno izlažući pojedine odredbe Uredbe iz kojih proizlazi da Ured europskog javnog tužitelja nije stvarno nadležan za postupanje u ovom predmetu.

Tako ukazuje na članak 22. stavak 2. Uredbe koja propisuje da je EPPO nadležan i za kaznena djela u vezi sa sudjelovanjem u zločinačkoj organizaciji kako je to definirano u Okvirnoj odluci Vijeća 2008/841/PUP (dalje – Uredba), a kako je prevedena u nacionalnom pravu, ako je središte kriminalnih aktivnosti takve zločinačke organizacije počinjenje nekog od kaznenih djela koja utječu na financijske interese Unije koja su predviđena u Direktivi (EU) 2017/1371 (tzv. PIF djela). Međutim ističe da se u konkretnom slučaju ne radi o zločinačkoj organizaciji koja je u središtu svog djelovanja imala počinjenje kaznenih djela koja utječu na financijske interese Unije, već o većem broju kaznenih djela koja su počinjena u sastavu zločinačke organizacije i među kojima pretežu kaznena djela kojima se nanosi šteta Državnom proračunu Republike Hrvatske što je članovima zločinačkog udruženja bio i pretežiti cilj. To stoga što niti iz jednog detalja ne proizlazi da su se okrivljenici povezali u zločinačko udruženje (organizaciju prema Uredbi) kojoj je pretežiti cilj bio oštetiti proračunska sredstva Europske unije, niti su isto učinili. Tome u prilog govori i činjenica da je član zločinačkog udruženja okrivljeni ..., kao ministar zdravstva, u skladu s planom zločinačkog udruženja i svojom ulogom u istom, bio, između ostalog, zadužen za osiguravanje potrebnih sredstava za financiranje postupaka javne nabave, budući da ista nisu bila predviđena godišnjim planovima nabave bolničkih ustanova. Iz navedenoga ističe da je jasno da je u središtu kriminalnih aktivnosti zločinačke organizacije bilo stjecanje protupravne imovinske koristi prvenstveno iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske, a ne iz sredstava Europske unije, jer je očito da okrivljeni ... istima ni na koji način nije raspolagao. Pored toga, od svih pet inkriminiranih javnih nabava, svega je jedna moguće povezana sa sredstvima Europske unije, a odnosi se na ... u kojem javna nabava nije bila niti raspisana, ponuđeno mito za buduću javnu nabavu je odgovorna osoba ... odbila, a kupoprodaja uređaja nije realizirana. Stoga prema toj točki šteta proračunu Europske unije nije nanesena niti su okrivljenici stekli ikakvu korist. U tom slučaju nije moguće niti pretpostaviti moguću štetu s obzirom na to da u konkretnom slučaju sporna javna nabava nije bila niti u tijeku, nije utvrđeno koji i koliko medicinskih uređaja će se nabaviti i hoće li se uopće nabaviti, već je tek organizirana prezentacija medicinskih uređaja u Slijedom navedenoga buduća šteta za financijske interese Europske unije u tom slučaju nije bila niti odrediva, kamoli određena. Naglašava se da se pritom stvarnom ni pretpostavljenom štetom ne može smatrati vrijednost cjelokupnog projekta, jer ista dakako ne može ni u kojem slučaju predstavljati u cijelosti štetu za proračun Europske unije, već jedino u dijelu u kojem su ta sredstva upotrijebljena protivno svojoj svrsi, a koje utvrđenje ovdje izostaje. Uz to dodaje se da postoji nesuglasje između tvrdnje Ureda europskog javnog tužitelja i očitovanja Ministarstva financija o načinu financiranja projekta u ..., što Ured

europskog javnog tužitelja očito zanemaruje, nekritički i evidentno pogrešno navodeći da je cijeli projekt financiran iz sredstava Europske unije.

Nadalje, u prijedlogu Ureda se navodi da iako nadležnost Ureda europskog javnog tužitelja, osim tzv. PIF djela, obuhvaća i kaznena djela s njima neodvojivo povezana, no u skladu s ograničenjima iz članka 25. stavkom 3. Uredbe kojim je propisano da će se Ured europskog javnog tužitelja uzdržati od izvršavanja svoje nadležnosti u pogledu svih tzv. PIF djela te nakon savjetovanja s nadležnim nacionalnim tijelima predmet bez nepotrebne odgode upućuje istima ako je najviša kazna za tzv. PIF djelo (ovdje djelo vezano za ...) jednaka ili blaža za neodvojivo povezano kazneno djelo (sva ostala djela) osim ako se tim djelima doprinijelo počinjenju tzv. PIF djela, što ovdje nije slučaj jer se djelima koja su vezana za bolnice u ... i ... ni na koji način nije doprinijelo počinjenju kaznenog djela vezanog za U odnosu na propisane kazne za tzv. PIF djelo (davanje mita u sastavu zločinačkog udruženja, članak 294. stavka 1. u vezi s člankom 329. stavka 1. točke 3. KZ/11.), propisana je najviša kazna zatvora od 12 godina, dok su za povezana kaznena djela počinjena u sastavu zločinačkog udruženja propisane najviše kazne zatvora do 12 godina (davanje mita, primanje mita) odnosno do 15 godina (zlouporaba položaja i ovlasti, članak 291. stavak 2. u vezi s člankom 329. stavkom 1. točkom 4. KZ/11.). Stoga je očito da je za tzv. PIF djelo (...) kazna jednaka odnosno blaža od neodvojivo povezanih djela koja ne predstavljaju PIF djela. Stoga, nesporno i po ovom kriteriju prema tvrdnjama iz prijedloga Ureda otpada nadležnost Ureda europskog javnog tužitelja.

Konačno, u prijedlogu se ističe da se prema članku 25. stavku 3. točki b) Uredbe Ured europskog javnog tužitelja ima uzdržati od izvršenja svoje nadležnosti i iz razloga je jer šteta koja je prouzročena ili bi mogla biti prouzročena financijskim interesima Europske unije manja od štete koja je prouzročena Državnom proračunu Republike Hrvatske. Naime, šteta koja bi možebitno mogla biti pričinjena financijskim interesima Europske unije kao što je prethodno izloženo uopće nije određiva, dok je iz proračuna Republike Hrvatske stvarno i došlo do isplate iznosa od preko 1.400.000,00 eura.

Slijedom izloženoga, s obzirom da je Ured europskog javnog tužitelja propustio postupiti u skladu s načelom lojalne suradnje koja predstavlja kamen temeljac u suradnji između nacionalnih tijela i Ureda europskog javnog tužitelja u ostvarenju zajedničkog cilja odnosno istrage i kaznenog progona tzv. PIF djela i s njima neodvojivo povezanih djela te obavijestiti Ured o rezultatima "provođenja istrage" u smislu Uredbe koji upućuju na dužnost da se Ured europskog javnog tužitelja uzdrži od nadležnosti, izazvavši takvim postupanjem sukob nadležnosti, Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta s obzirom na navedeno smatra da je nadležan za postupanje u konkretnom predmetu u cilju okončanja istrage i donošenja meritorne državnoodvjetničke odluke, te je na temelju članka 8. Zakona u vezi s člankom 25. stavkom 6. Uredbe, predložio da Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske donese odluku kojom se utvrđuje da je za postupanje u ovom predmetu stvarno nadležan Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta.

Prijedlog Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta je osnovan.

Odlučujući o prijedlogu Ureda uvodno treba istaknuti da dva temeljna načela uređuju koordinaciju između EPPO-a i nacionalnih vlasti: načelo podijeljene nadležnosti i načelo lojalne suradnje. Oba načela podrazumijevaju da EPPO i nacionalna državno odvjetnička tijela trebaju zajedno raditi na istom cilju te istaknuta načela jednako

obvezuju i EPPO-a i nacionalna tijela bez propisanih iznimki u Uredbi. Dakle, obveza obavještanja je međusobna, a vezano uz konkretni slučaj znači da je EPPO dužan obavijestiti nadležna nacionalna tijela o bilo kojem kaznenom djelu koje ne spada u njegovu nadležnost i pružiti sve dostupne relevantne dokaze jer načelo lojalne suradnje, međusobnog povjerenja i priznavanja podrazumijeva da EPPO, posebno europski delegirani tužitelji i nacionalna tijela trebaju zajedno raditi. Temeljna načela na kojima počiva Uredba ne mogu biti derogirana niti se njihov doseg može suziti bilo kojim unutarnjim aktima tijela čije postupanje uređuje Uredba.

Međutim, iako se radilo o kaznenim djelima koja su počinjena izravno na štetu proračuna Republike Hrvatske, a samo jedan manji segment cjelokupnog djelovanja zločinačke organizacije je mogao u budućnosti imati doticaja sa sredstvima Europske unije, ali je takva posljedica već pri prvom inicijalnom razgovoru odbijena, izostala je obavijest Ureda europskog javnog tužitelja nacionalnim tijelima, konkretno USKOK-u, što je rezultiralo vođenjem usporednih istraga za u bitnom iste činjenične podloge inkriminacije protiv istih osoba. Prije toga valja istaknuti da se odredbe Uredbe ne mogu derogirati drugim aktom koji je po svojoj pravnoj snazi niži od Uredbe koja je izravno primjenjiva u svakoj državi članici, imajući u vidu članak 41. Unutarnjeg poslovnika Ureda europskog javnog tužitelja, koji delegiranom europskom tužitelju koji vodi predmet ili europskom tužitelju omogućava odgodu obavještanja nadležnih tijela radi očuvanja integriteta istrage. Uz to valja napomenuti da pitanje materijalne nadležnosti EPPO-a i USKOK-a niti po domaćem pravu niti po Uredbi ne ovisi o tome tko je prvi donio rješenje o provođenju istrage niti tko je prvi počeo provoditi izvide, već o jasno razrađenim kriterijima u Uredbi koje će se u nastavku detaljno izložiti.

Iako je EPPO započeo postupanje očito smatrajući da se radi o njihovoj nadležnosti vezano uz djelo davanja mita u ..., te da stoga ne postoji obveza obavještanja nacionalnih tijela, konkretno USKOK-a o provođenju izvida, međutim ta je obveza obavještanja nesporno nastala neposredno po pribavljanju dokaza i utvrđenjima da se radi o zločinačkom udruženju koje je kao središnji cilj imalo pribavljanje imovinske koristi na štetu Državnog proračuna, pri čemu šteta za Uniju nije niti vjerojatna jer je mito odbijeno i javna nabava nije bila raspisana, a radilo se samo o jednom od pet inkriminiranih događaja, da je za to kazneno djelo kazna ista odnosno niža u odnosu na druga tzv. neodvojivo povezana kaznena djela te da taj događaj ne preteže nad ostalim događajima, štoviše zanemariv je u cjelokupnom inkriminiranom postupanju zločinačke organizacije koja je nanijela stvarnu štetu proračunu Republike Hrvatske. Sve navedene okolnosti dovode u pitanje poštovanje prethodno navedenih načela od strane EPPO-a i postavlja se pitanje razloga i cilja vođenja postupka gdje nije nastupila stvarna šteta za financijske interese Europske unije niti je postojala takva mogućnost od strane odgovorne osobe .. (npr. djelo zlouporabe položaja i ovlasti nije bilo niti u pokušaju). Protezanje nadležnosti EPPO-a, bez poštivanja odredbi Uredbe, predstavlja neloyalno zadiranje u nadležnost i suverenost nacionalnih tijela kaznenog progona, iz ciljeva koji nisu propisani Uredbom, stvarajući ozračje da nacionalna tijela nisu sposobna provoditi kazneni progon, a što zasigurno nije smisao uvođenja ovog tijela, koje je rezultat pojačane suradnje između država članica što s temeljnim načelima Uredbe ukazuje da EPPO nije tijelo nadređeno nacionalnim tijelima već je dužno surađivati s nacionalnim tijelima suzdržavajući se od iznošenja kritika u javnom prostoru o učinkovitosti i uspješnosti provođenja postupka od strane nadležnog nacionalnog tijela.

Dakle, u konkretnim predmetima USKOK-a i EPPO-a se radi o više kaznenih djela počinjenih u sastavu zločinačkog udruženja povezanih s javnim nabavama u hrvatskim državnim bolnicama, od kojih bi samo jedno moguće potpadalo pod materijalnu nadležnost Ureda europskog javnog tužitelja, a kojim nije prouzročena šteta financijskim interesima Europske unije, niti je postupak javne nabave uopće pokrenut, niti se može učiniti vjerojatnim da bi u slučaju realizacije te javne nabave pričinjena šteta premašila iznos štete nanesene Državnom proračunu Republike Hrvatske. Štoviše, kazneno djelo iz potencijalne materijalne nadležnosti Ureda europskog javnog tužitelja predstavlja samo tek mali dio ukupne kriminalne aktivnosti okrivljenika počinjene u dužem periodu, a po zapriječenoj kazni jednako je ili blaže onoj za djela izvan materijalne nadležnosti Ureda europskog javnog tužitelja.

Podvodeći ta utvrđenja pod odgovarajuće odredbe Uredbe, što je jasno i detaljno učinio i USKOK u svom prijedlogu, koji prihvaća i Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske, zaključuje se da Ured europskog javnog tužitelja nema materijalnu nadležnost za postupanje u ovom predmetu.

U članku 22. stavku 1. Uredbe utvrđena je nadležnost EPPO za kaznena djela koja utječu na financijske interese Unije, a kako je uređeno u Direktivi (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevара počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima.

U članku 25. stavku 1. Uredbe propisano je da kada Ured europskog javnog tužitelja odluči izvršiti svoju nadležnost nadležna nacionalna tijela ne izvršavaju svoju nadležnost u pogledu istog kažnjivog ponašanja. To znači da svoju nadležnost mogu izvršavati u pogledu drugih radnji, uz ograničenje sudjelovanja u zločinačkoj organizaciji kojoj je u središtu kriminalnih aktivnosti počinjenje kaznenih djela protiv financijskih interesa Europske unije (članak 22. stavak 2. Uredbe) i kaznenih djela koja su neodvojivo povezana s kažnjivim postupanjem protiv financijskih interesa Unije (članak 22. stavak 3. Uredbe).

U pogledu toga je li kažnjivo postupanje obuhvaćeno člankom 22. stavkom 2. ili stavkom 3. Uredbe odnosno člankom 25. stavkom 2. ili stavkom 3. Uredbe u skladu s člankom 25. stavkom 6. Uredbe predviđena je nadležnost nacionalnih tijela za donošenje odluke, o čemu je i u konkretnom slučaju riječ. U tom smislu države članice određuju nacionalno tijelo koje će odlučivati o dodjeli nadležnosti. Tako je Zakon o provedbi Uredbe u članku 8. propisao da o sukobu nadležnosti između EPPO-a i državnog odvjetništva odlučuje Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske.

Pozivajući se na ovlast iz naprijed navedenog Zakona i Uredbe Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske je utvrdio da se u konkretnom slučaju ne radi ni o počinjenju kaznenih djela u sastavu zločinačke organizacije u čijem je središtu počinjenje kaznenog djela koja utječu na financijske interese Europske unije niti je riječ o tzv. neodvojivo povezanim kaznenim djelima, za koja se može odrediti materijalna nadležnost Ureda europskog javnog tužitelja.

Tako s pravom USKOK ističe da u središtu zločinačke organizacije u konkretnom slučaju nije kazneno djelo kojim se utječe na financijske interese Europske unije, jer je okrivljeni ... u svojstvu ministra zdravstva bio zadužen da svojim odlukama osigura sredstva za financiranje postupaka javne nabave budući da ista nisu bila predviđena godišnjim planovima nabave bolničkih ustanova, iz čega proizlazi da je u središtu

kriminalnih aktivnosti bilo stjecanje imovinske koristi prvenstveno iz sredstava državnog proračuna, a ne financijskih sredstava Unije. Tome u prilog ide i činjenica da se tek jedan događaj može bitno veže za sredstva Unije, od ukupno pet događaja, pri čemu u tom događaju vezanom za ... nije ni bila u tijeku javna nabava, već je organizirana prezentacija medicinskih uređaja više ponuditelja, a predstojnik ... je odbio ponuđeno mito od okrivljenog Iz navedenoga proizlazi, na što s pravom ukazuje USKOK, da šteta za proračun Europske unije nije određena ali niti određiva, jer nije poznato o nabavi kojih i koliko medicinskih uređaja bi bila riječ i koje vrijednosti, pri čemu vrijednost cjelokupne javne nabave ne može biti odlučan podatak o visini pretpostavljene štete, jer osim što cijela javna nabava nije financirana iz sredstava Europske unije, ne može se unaprijed zaključivati da bi cjelokupni iznos sredstava bio utrošen protivno svrsi i na nečiju štetu. Stoga, valja zaključiti da postupanje članova zločinačke organizacije u cjelini nije bilo usmjereno na okorištavanje financijskim sredstvima Europske unije, već pretežito sredstvima Državnog proračuna Republike Hrvatske, kojima je okrivljeni ... i mogao, s obzirom na svoje svojstvo, manipulirati. Dakle, ni iz jednog podatka se ne može zaključiti da su članovi zločinačke organizacije namjeravali obuhvatiti bolničke ustanove koje će nabavu medicinskih uređaja financirati iz sredstava Europske unije, već, s obzirom na opisanu ulogu okrivljenog ..., upravo iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske. Slijedom izloženog, Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske zaključuje da nije riječ o zločinačkoj organizaciji kojoj je u središtu kriminalnih aktivnosti kaznena djela koja utječu na financijske interese Unije koja su predviđena u Direktivi, slijedom čega Ured europskog javnog tužitelja nije nadležan za postupanjem u ovom kaznenom predmetu na temelju članka 22. stavka 2. Uredbe.

Jednako tako, Ured europskog javnog tužitelja nema materijalnu nadležnost za postupanje u ovom predmetu ni na temelju članka 22. stavka 3. Uredbe, to jest u odnosu na tzv. neodvojivo povezana kaznena djela, uzimajući u obzir ograničenja iz članka 25. stavka 2. i stavka 3. Uredbe.

Naime, Uredba propisuje da se Ured europskog javnog tužitelja uzdržava od svoje nadležnosti za sva kaznena djela iz članka 22. Uredbe te nakon savjetovanja s nadležnim nacionalnim tijelima, predmet bez nepotrebne odgode upućuje tim tijelima u skladu s člankom 34. Uredbe ako je najviša sankcija predviđena nacionalnim pravom za kazneno djelo obuhvaćeno člankom 22. stavkom 1. jednaka najvišoj sankciji za neodvojivo povezano kazneno djelo kako je navedeno u članku 22. stavku 3. ili blaža od nje, osim ako se tim potonjim kaznenim djelom doprinijelo počinjenju kaznenog djela obuhvaćenog člankom 22. stavkom 1. ili ako postoji razlog za pretpostavku da šteta koja je kaznenim djelom, kako je navedeno u članku 22., prouzročena ili bi mogla biti prouzročena financijskim interesima Unije nije veća od štete koja je prouzročena ili bi mogla biti prouzročena drugoj žrtvi.

Imajući u vidu da je kazna zapriječena za kazneno djelo kojima se može bitno šteti interesima Europske unije (...) jednaka odnosno niža od tzv. neodvojivo povezanih kaznenih djela, što je detaljno izložio USKOK u svom prijedlogu, to je očito da su ispunjeni uvjeti da se Ured europskog javnog tužitelja uzdrži od postupanja u ovom predmetu i u odnosu na tzv. PIF djelo, jer isto osim po svojim posljedicama (u vidu izostanka stvarne štete i neodredivosti pretpostavljene štete), to i po težini u vidu kazne prema članku 25. stavku 3. Uredbe ne preteže nad ostalim kaznenim djelima, s obzirom na brojnost i visinu zapriječenih kazni, te uslijed navedenoga ne ustanovljava nadležnost Ureda europskog javnog tužitelja u skladu s točkom 55. Preambule

Uredbe. K tome, neodvojivo povezanim kaznenim djelima, kako ih to smatra Ured europskog javnog tužitelja, se nije doprinijelo ni na koji način počinjenju tzv. PIF djela vezanog za ..., slijedom čega se ni po tom kriteriju ne može utemeljiti nadležnost Ureda europskog javnog tužitelja.

Također, ispunjena je i druga pretpostavka iz članka 25. stavka 3. Uredbe koja nalaže Uredu europskog javnog tužitelja uzdržavanje od postupanja za tzv. PIF kazneno djelo ako je šteta za Državni proračun Republike Hrvatske veća od štete za financijske interese Europske unije. Imajući u vidu da je iz Državnog proračuna Republike Hrvatske isplaćen iznos veći od 1.400.000,00 eura po osnovi kupnje medicinske oprema u tri bolničke ustanove, dok prodaja uređaja u ... nije realizirana, to je očito da je šteta za Državni proračun Republike Hrvatske veća od štete koja je prouzročena ili mogla biti prouzročena financijskim interesima Europske unije.

Imajući u vidu da Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta i Ured europskog javnog tužitelja vode istrage kojima se inkriminiraju isti događaji u potpuno identičnoj fazi postupka (netom po donošenju rješenja o provođenju istrage), to se ne može zaključiti da bi Ured europskog javnog tužitelja u odnosu na nacionalno tijelo bio u boljem položaju za nastavak istrage, u skladu s člankom 25. stavkom 4. Uredbe i u smislu točke 60. Preambule jer se ne radi o kaznenim djelima koja su počinjena u sastavu zločinačke organizacije koja ima međunarodni karakter i razmjer te se ne radi dakako o kaznenim djelima koja predstavljaju prijetnju financijskim interesima Unije, ugledu institucija Unije ili povjerenju građana Unije. Ni u tom slučaju, a zbog sukoba nadležnosti s nacionalnim tijelom, Ured europskog javnog tužitelja svoju nadležnost ne može izvršavati uz suglasnost nacionalnih tijela države u kojoj je šteta nastala.

Slijedom svega izloženoga, valjalo je iz svih prethodno navedenih razloga, utvrditi nadležnost Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta za postupanje u ovom kaznenom predmetu povodom rješenja o provođenju istrage navedenih u toč. I. izreke.

GLAVNI DRŽAVNI ODVJETNIK
REPUBLIKE HRVATSKE

Ivan Turudić, univ.spec.crim.